

Historie domu č. 72 v části Dědina

1. Úvod:

Tento článek je třetím z cyklu „Historie domů“. Další jeho části budou vycházet ve zpravodaji nepravidelně a budou o dalších domech v naší vesnici.

V roce 1771 bylo zavedeno číslování domů, a právě od této doby je možné sledovat jejich obyvatele podle zápisů v matrikách o narození, sňatku, nebo úmrtí. Tyto i další údaje si můžete sami vyhledat na internetové stránce Moravského zemského archívu v Brně (www.mza.cz/actapublica).

Skutečné vlastníky tohoto objektu, stejně jako jiných ve všech obcích, lze však najít pouze v Gruntovních (pozemkových) knihách, v nichž byly zaznamenávány převody majetku. Tyto jsou uloženy v Moravském zemském archívu v Brně a prozatím nejsou digitalizovány. Proto Ti, které tyto údaje zajímají, musí vyrazit do Brna osobně. Doporučuji si však předem objednat požadované archiválie, jinak se může stát, že je bude mít zrovna někdo zapůjčené jiným badatelům.

Dalším zdrojem jsou formuláře vyplňované při „Sčítání lidu“, které probíhalo v letech 1857, 1869, 1880, 1890, 1900, 1910 a 1921. Tyto jsou uloženy na stránkách: www.mza.cz/scitacioperaty. Zde jsem zjistil další údaje, které ve svých článcích využívám.

Prvním mapovým zdrojem, kde jsou již zakresleny domy a uvedeni i jejich vlastníci, jsou mapy pořízené při tvorbě Stablního katastru v letech 1824 až 1830. Pro Březolupy byla mapa vytvořena roku 1828. I tuto archiválii si je možné již prohlédnout z klidu domova na počítači, a to na internetové adrese: www.mza.indikacniskici/skica.

2. Dům č. 72:

Domek č. 72 leží v části obce Březolupy zvané Dědina, nedaleko kostela. V této části byly v historii domy největších vlastníků pozemků púlláníkú. Je proto již zakreslen na výše uvedené nejstarší mapě Březolup. Při mém bádání jsem zjistil o obyvatelích domu č. 72 následující skutečnosti.

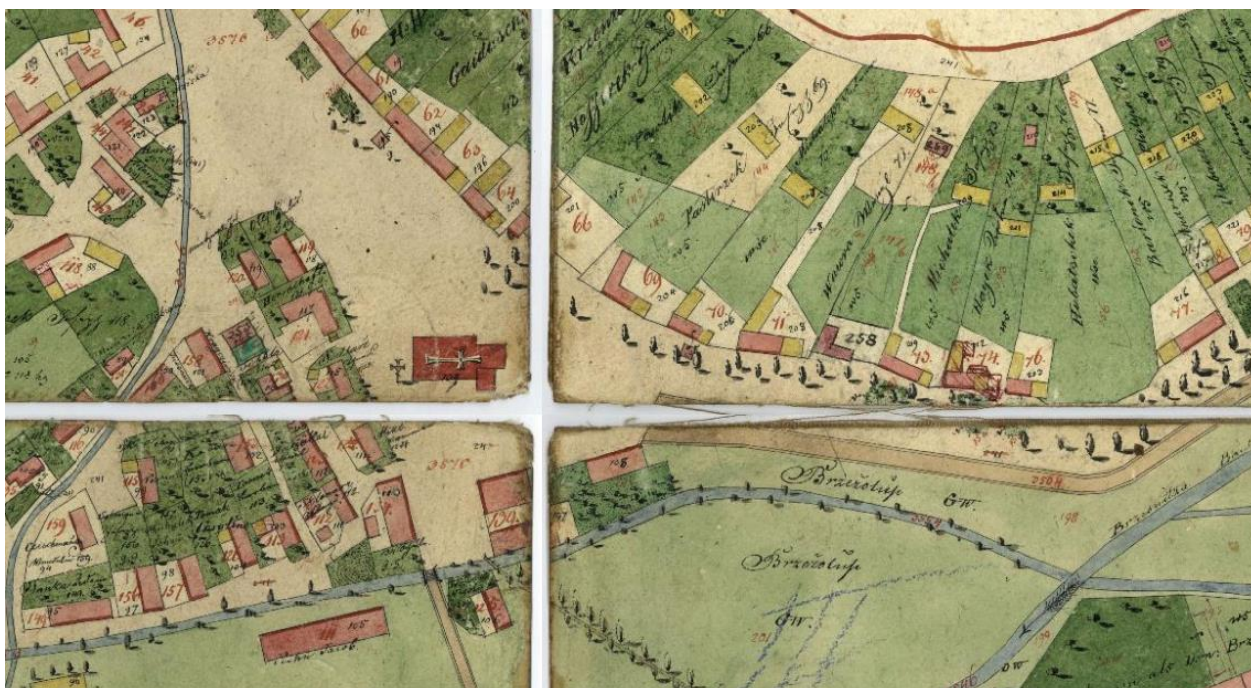
První záznam o tomto domu je v robotním patentu z roku 1775, kdy je uveden jako vlastník domkař Pavel CHALUPSKÝ a je zde uvedeno, že patří k domu č.72.

První zápis v matrikách u domu č.72 je uveden ke stejné osobě, která zde 26.5.1778 umírá jako Pavel Chalupčík. Potomci jeho syna Fabiána pak žili na č.50.

Dus men- ris.	Popelicens	Providens	Annus 1778		Locus	Aet. Dom.	aetas	
			Mortui				an.	dy.
24.	Andreas Hans	Ambr. dum pro linia, dis. parie.	Veronica filia	Thome Principis	Topolna	18
24.	idem	tibus simu foderent, terra obruta,	Barbara filia	Vencolai Vatzachs	Topolna	20
26.	Lusar	Lusar	Paulus Chalupčik	Sutor inqub	Březolup.	72	44	..
26.	idem	o	Joanis Pauli	Zahora hortuf	Glamanec	3

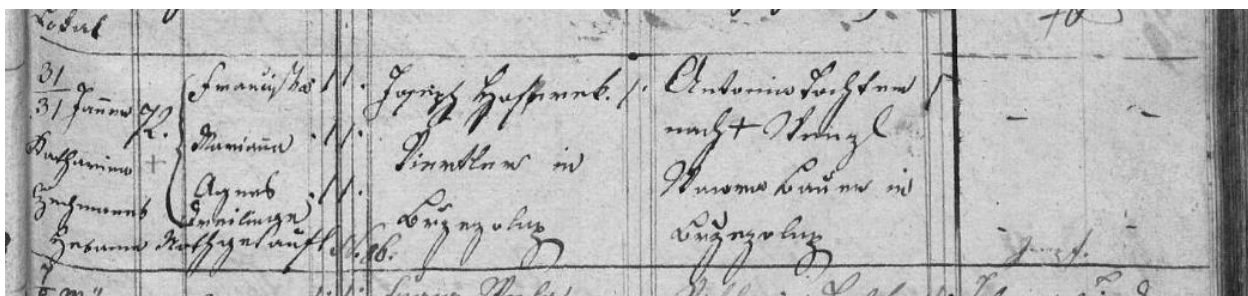
První zápis v matrikách o obyvatelích domu č. 72

Dalším zápisem na č.72 je roku 1793 úmrtí Jiřího Michálka ve věku 62 let. Dále zde pak roku 1805 zemřela Marta, nemanželská dcera Marie, jejíž otcem byl Josef Michálek. Z toho soudím, že šlo v té době spíše o výminek, nebo menší dům, který si postavili členové rodu Michálek, vlastníci sousedního domu č.71. Mezi léty 1821 až 1837 zde pak žila rodina Jana MICHÁLKA (*1796 na č.71) a jeho ženy Apoleny rozené Ševelové ze Svárova, o čemž svědčí zápisy o narození, nebo úmrtí jejich dětí. Manželé zemřeli v letech 1851 a 1862 na č.162.

Výřez mapy obce Březolupy z roku 1828 (s domem č.72 - na mapě černé číslo 258)

Poté na č.72 bydlel Josef HOFEREK (*1806 na č.103) se svojí ženou Antonií Vávrovou (*1811 na sousedním domě č.71). Po svatbě roku 1834 měli jedno dítě v rodném domě ženicha a poté již zde mezi lety 1838 až 1851 dalších devět dětí. Zajímavostí je že roku 1838 se jim tady narodili trojčata (viz. zápis z matriky níže) a roku 1842 dvojčata. Všechna však zemřela brzy po porodu.

Narození trojčat r. 1838 Hoferkům na č. 72

I v dalších letech zůstal dům v držení rodu Hoferek. Při sčítání lidu r 1857 je zde ještě hospodářem Josef (*1806), ale při dalším v roce 1869 již jeho nejmladší syn Jan (*1843). Žil zde se svojí ženou Marianou Horákovou (*1850 na č.26), se kterou měli svatbu v březolupském kostele roku 1868. Zde žili roku 1869 spolu se synem Josefem (*1869), rodiči majitele Josefem a Antonií, jeho sestrou Antonií a služkou Marianou Říhovou ze Svárova a pacholkem Josefem Zlámallem ze Spytinova.

Při sčítání roku 1880 zde žila rodina Jana (*1843), která se mezitím rozrostla o další děti: Marianu (*1871), Jana (*1873), Annu (*1875), Františku (*1877) a Františka (*1879). Dále v domě žil nájemník Josef Fusek z Březolup se ženou Antonií a třemi dětmi. Celkový počet obyvatel tak v tomto domě a roce čítal třináct.

V březnu 1886 zemřel ve věku pouhých 43 let Jan a proto je u sčítání roku 1890 uvedena jako majitelka jeho žena Mariana, jako vdova. Spolu s ní v domě přebývali všechny dosud svobodné děti jako při minulém sčítání, a nově i dcera Magdalena (*1885). Spolu s ním pak rodina dcery Mariany s manželem Vincencem Michálkem, a několikaměsíční dcerou Annou.

V lednu 1894 zemřela opět ve věku 43 let Mariana a proto je u sčítání roku 1900 uveden jako majitel jejich nejstarší syn Josef (*1869). Mimo něj žijí na sledovaném č. 72: jeho žena Mariana rozená Čechmánková (*1873) na Šarovech č. 22 (svatbu měli v roce 1894 v Březolupech) a jejich děti: Ludvík (*1896), František (*1898). Dále bratr majitele Jan (*1873) a chovanec Jindřich Šebela z Místku. Poslední část osazenstva pak byla rodina druhého majitele domu Vincence Michálka se ženou a třemi dětmi.

Při sčítání roku 1910 je již majitelem pouze Josef. Na sčítacím archu je už uvedena jeho druhá žena Anna rozená Vrzalová z Březolup, s níž měl svatbu roku 1910. Když jeho první žena Mariana zemřela roku 1909. K dětem, které zde žili již před 10 lety nově přibyli: Josef (*1902), Tomáš (*1906), Julie (*1904) a Štěpánka (*1910).

Roku 1921 jsou na sčítacím operátu stejní lidé jako z posledního sčítání. Pouze některé děti již žili mimo tento dům, a naopak nově jsou uvedeni tito jejich mladší

sourozenci: Mariana (*1912) a Ferdinand (*1915). Jako další člen je uvedena Anna Rozsypálková z Březolupy jako noclehářka a almužnice.

Roku 1935 se na grunt přiřazenil další člen rodu Hoferek, a to Jaroslav Hoferek (*1911 na č.61). Za ženu pojal Marianu (*1912) a postupně se jim narodili na č.72 děti: Anna a Jaroslav. Oba tyto rody Hoferků jsou původem z Topolné, oba mám ve svém vývodu předků, a pokud měli společného předka bylo to zcela jistě až před rokem 1680.

Roku 1960 se po 122 letech stal držitelem domu č.72 jiný rod než Hoferek a to rod STAŠEK. František Stašek se narodil roku 1936 v Kunovicích, za ženu si vzal dceru předchozích majitelů domu Annu (*1938). Postupně se jim zde narodili dvě děti: František a Hana. Dcera Hana zůstala po svatbě s Jiřím Michalíkem bydlet v rodném domě a zde se jim narodili dvě děti.

Současná fotografie domu č. 72

3. Závěr:

Doufám, že Vás další „výlet“ do historie naší obce zaujal a přinesl nové informace. I tento článek, stejně jako i všechny ostatní s historickou tematikou, bude umístěn pro případné zájemce na internetové stránce obce Březolupy (www.brezolupy.cz) v záložce: OBEC ÚZEMÍ / HISTORIE OBCE / ČLÁNKY O HISTORII.

Zpracoval 18.10.2023

Radek Berecka, písmák a kronikář obce Březolupy